

Tadeusz Makiewicz

Gniewowo, gm. Śmigiel, woj. leszczyńskie. Stanowisko 3

Informator Archeologiczny : badania 10, 78-80

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BRZESC KUJAWSKI
woj. wloclawskie

patrz
neolit

CEDYNIA
woj. szczecińskie
Stanowisko 2

patrz
wczesne średniowiecze

CZYŻÓW, gm. Kleszczów
woj. piotrkowskie
Stanowisko 1

P.P. Pracowni Konserwa-
cji Zabytków Pracownia
Archeologiczno-Konserwa-
torska Oddziału w Łodzi

Badaniami kierował mgr Romuald Dragan. Finansował Centralny Ośrodek Badawczo Projektowy Górnictwa Odkrywkowego "POLTEGOR" we Wrocławiu. Drugi sezon badań. Osada kultury lużyckiej z okresu halsztackiego /CD/.

Kontynuowano badania na obszarze o powierzchni 400 m². Odkryto dalszą część osady lużyckiej z licznymi jamami o przeznaczeniu gospodarczym, wypełnione potłuczoną ceramiką. Rodzaj gleby spowodował całkowite zniszczenie szczątków organicznych. Głęboka orka zniszczyła stropy obiektów. Oprócz zabytków ceramicznych odkryto liczne rozci eracze kamienne.

Materiał zabytkowy po opracowaniu zostanie przekazany do Muzeum Kopalni Węgla Brunatnego w Bełchatowie.

Badania zakończono.

GNIEWOWO, gm. Smigiel
woj. leszczyńskie
Stanowisko 3

Uniwersytet im. Adama
Mickiewicza w Poznaniu
Katedra Archeologii,
Wojewódzki Konserwator
Zabytków Archeologicz-
nych w Lesznie

Badania prowadził dr Tadeusz Makiewicz. Finansował Wojewódzki Zarząd Inwestycji Rolnych. Pierwszy sezon badań, osada otwarta kultury pucharów lejkowa-

tych, łużyckiej, przeworskiej i z fazy A wczesnego średniowiecza.

Stanowisko położone na terenie krawędzi terasy w bezpośrednim sąsiedztwie doliny, na północny-zachód od krańca Jeziora Wonieść. Zbadano powierzchnię 3088 m² odkrywając około 470 różnego rodzaju jam i dołków, 3 piece i 2 paleniska. Przed opracowaniem materiałów niemożliwe jest dokładne określenie ilości obiektów przynależnych do poszczególnych kultur, orientacyjnie można sądzić, że około 90% reprezentuje kulturę łużycką, a pozostałe - osadnictwo innych okresów. Odkryto kilkanaście jam kultury pucharów lejkowatych z ceramiką reprezentującą formy typowe dla fazy wióreckiej tej kultury, a ponadto bliżej nieokreślony przedmiot kamienny /rodzaj prymitywnego żarna ?/. Kultura łużycka reprezentowana jest przez zdecydowaną większość obiektów. Na specjalną uwagę zasługuje odkrycie pieców, prawdopodobnie garncarskich. Każdy z nich posiadał inną konstrukcję. Jeden z nich /obiekt 67/ zbudowany został wyłącznie z gliny, inny /obiekt 13/ zbudowany został z gliny i kamieni /w tym dwóch żaren nieckowatych/, trzeci piec /obiekt 413/ wykonany został wyłącznie z kamieni. Z wymienionymi obiektami łączyły się zintegrowane jamy /od jednej do trzech/, przy czym obiekt 67 dodatkowo nakryty był prawdopodobnie dachem. W ceramice dominują formy grubej roboty, znaleziono także co najmniej jeden ułamek ceramiki malowanej. Z innych zabytków odkryto doskonale zachowaną dyszę glinianą, 4 fragmenty formy odlewniczej do naszyjnika, 2 szpile /żelazną i brązową/ oraz 2 niewielkie bliżej nieokreślone przedmioty brązowe, w tym zapewne rodzaj rylca.

W chwili obecnej przedwczesne są rozważania na temat ewentualnych układów jam. Są to z reguły obiekty niewielkie o średnicy maksimum do 1,5 m. Nie odkryto żadnych obiektów mieszkalnych, sugerować można natomiast ostrożnie, że uchwycono co najmniej w jednym wypadku ślad obszernego domostwa w wymiarach 40 x 8 m, którego zarys wyznacza kilkadziesiąt jam. Ponadto w centrum osady wyraźnie rysuje się pusty majdan o wymiarach 21 x 15 m, obok którego uchwycono zarys budowli okrągłej o średnicy 3,75 m wyznaczonej 7 dołkami postępowymi.

Na podstawie całości materiału chronologię osady określić można na okres halsztacki i wczesną fazę okresu przedrzymskiego.

Osadnictwo kultury przeworskiej reprezentowane jest przez około 20 jam z ceramiką typową dla późnej fazy okresu przedrzymskiego. Z tą fazą osadnictwa wiąże się brązowa zapinka celtycka z dwiema kulkami na kabląku, zdobionymi typowym ornamentem, którą datować można na II w. p.n.e. W jednej z jam /obiekt 327/ stwierdzono pewną ilość ziarna /m.in. powój i cieciorka/, które zaczęło kiełkować po wydobyciu.

Ponadto odkryto około 10 jam i 1 palenisko z najwcześniejszej fazy /A/ wczesnego średniowiecza z typową, całkowicie ręcznie lepioną ceramiką. Stwierdzono wśród niej fragment naczynia typu praskiego. Z innych zabytków znaleziono bliżej nieokreślony, silnie skorodowany przedmiot żelazny.

Materiały znajdując się w Katedrze Archeologii UAM, po opracowaniu przekazane zostaną do Muzeum Okręgowego w Lesznie.

Badania będą kontynuowane.

GNIEWOWO, gm. Smigiel
woj. leszczyńskie
Stanowisko 6

Leszczyńskie Towarzystwo
Kulturalne w Lesznie

Badania prowadziła dr Emilia Kihl-Szymańska. Finansował Wojewódzki Zarząd Inwestycji Rolnych w Lesznie. Drugi sezon badań. Cmentarzysko ludności kultury łużyckiej z okresu halstackiego.

Rozkopano dalszych 40 grobów, stanowiących zwartą grupę oddaloną około 100-120 m w kierunku południowym od skupiska grobów wykopanych w ub. roku.

Stwierdzono występowanie kilku kategorii pochówków: groby popielnicowe z obstawą, groby popielnicowe bez obstawy kamiennej, groby popielnicowe pod brukiem kamiennym oraz 1 grób jamowy. Grupę najliczniejszą około 70% wszystkich pochówków stanowią groby pod grubym brukiem kamiennym, tworzącym zwarte skupiska prostokątne i okrągłe, złożone z dużych kamieni polnych. Niektóre z tych grobów zawierają znaczną ilość naczyń /20-30 sztuk/ oraz przedmioty metalowe takie jak: szpile z brązu czy ułamki noży i brzytwy żelaznych. Ponadto w kilku grobach stwierdzono występowanie paciorków z niebieskiego szkła.

Wszystkie groby zawierają naczynia charakterystyczne dla kultury łużyckiej wczesnej epoki żelaza, między innymi znaleziono kilka fragmentów naczyń malowanych.

Na badanym cmentarzysku zaobserwować można dwa skupiska pochówków różniące się sposobem grzebania zmarłych. Jedno ze skupisk /północne/ zawiera wyłącznie groby popielnicowe bez bruków, w drugim /południowym/ natomiast przeważają groby pod brukami kamiennymi.

Analiza materiału pozwoli dopiero na szczegółowe wnioski dotyczące chronologii i wzajemnych powiązań obu skupisk.

Badania będą kontynuowane.